

Kwartalny bilans nastrojów społecznych

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 20 stycznia 2020 roku



Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

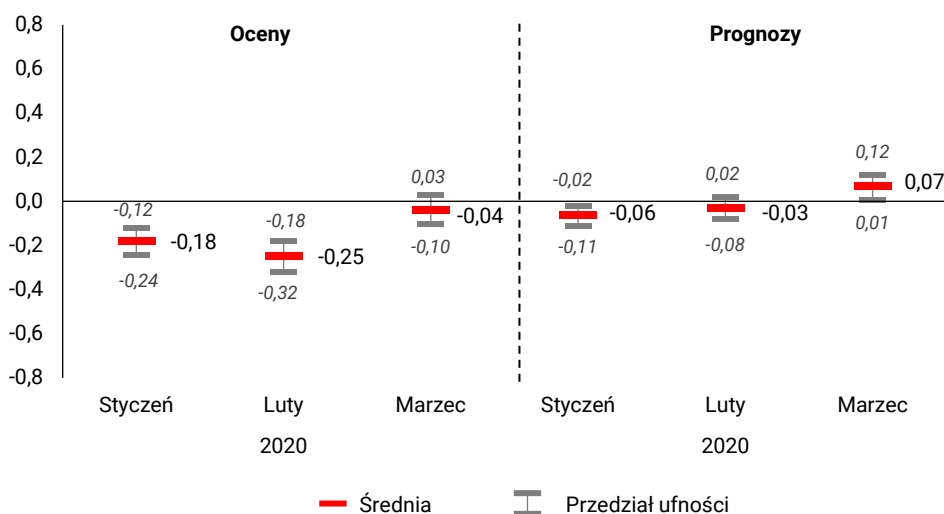
W naszych badaniach wskaźnikami nastrojów społecznych są m.in. oceny i prognozy sytuacji gospodarczej i politycznej w Polsce, a także poziomu życia respondentów i ich rodzin oraz kondycji zakładów pracy, w których pracują ankietowani. Aby syntetycznie oddać dynamikę zmian nastrojów, ich bilans kwartalny prezentujemy w postaci średnich ocen na pięciopunktowej skali od -2 do +2.

SYTUACJA POLITYCZNA

W **ocenach sytuacji politycznej** w pierwszym kwartale 2020 roku¹, podobnie jak w poprzednich, silniej artykułowane były postawy negatywne niż pozytywne. Świadczą o tym ujemne wartości średnich. W lutym zanotowaliśmy nieznaczne pogorszenie ocen, natomiast w pierwszej połowie marca postrzeganie sytuacji politycznej się poprawiło. Wartości wskaźnika prognoz w pierwszym kwartale były wyższe niż ocen sytuacji politycznej. W styczniu i lutym pesymizm nieznacznie mocniej był wyrażany niż optymizm, natomiast w marcu nastąpiła poprawa w przewidywaniach i przekonanie o poprawie jakości życia politycznego w kraju było trochę silniej artykułowane niż obawy związane z jej pogorszeniem.

¹ Prezentowane dane pochodzą z badań „Aktualne problemy i wydarzenia” (356, 357, 358) przeprowadzonych metodą wywiadów bezpośrednich wspomaganych komputerowo (CAPI) na reprezentatywnych próbach losowych dorosłych mieszkańców Polski, realizowanych w pierwszym kwartale 2020 roku: 9–16 stycznia (N=1069), 6–16 lutego (N=994), 5–15 marca (N=919).

RYS. 1. Sytuacja polityczna w Polsce

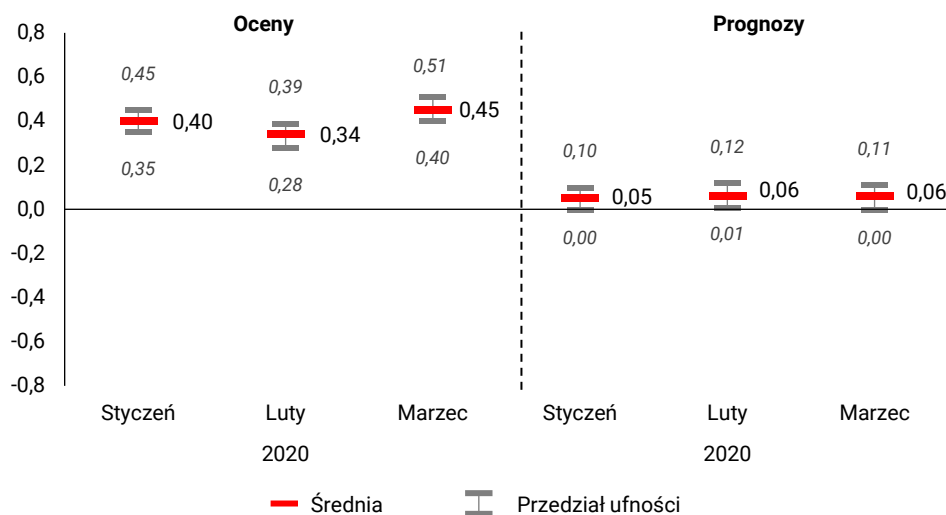


Oceny: średnie na 5-punktowej skali od -2 (bardzo zła) do +2 (bardzo dobra). Prognozy: średnie na 5-punktowej skali od -2 (zdecydowane pogorszenie) do +2 (zdecydowana poprawa)

SYTUACJA GOSPODARCZA

W **ocenach stanu gospodarki**, podobnie jak w przypadku postrzegania sytuacji politycznej, w lutym nastąpiło nieznaczne pogorszenie, a w marcu poprawa. Zaznaczyć należy, że badanie marcowe realizowane było jeszcze przed wprowadzeniem w Polsce stanu epidemii, gdy więcej mówiło się o skutkach zdrowotnych i wydolności systemu opieki medycznej związanych z rozprzestrzenianiem się koronawirusa SARS-CoV-2, a mniej o konsekwencjach dotyczących firm i gospodarki. Z kolei prognozy gospodarcze w pierwszym kwartale praktycznie się nie zmieniały. Wskaźniki zarówno ocen, jak i przewidywań w całym pierwszym kwartale przyjmowały wartości dodatnie, co oznacza, że w ocenach sytuacji bieżącej silniej artykułowane było zadowolenie niż niezadowolenie, a w prognozach nieznacznie przeważał optymizm nad pesymizmem (wskaźniki prognoz minimalnie przekraczały zero).

RYS. 2. Sytuacja gospodarcza w Polsce

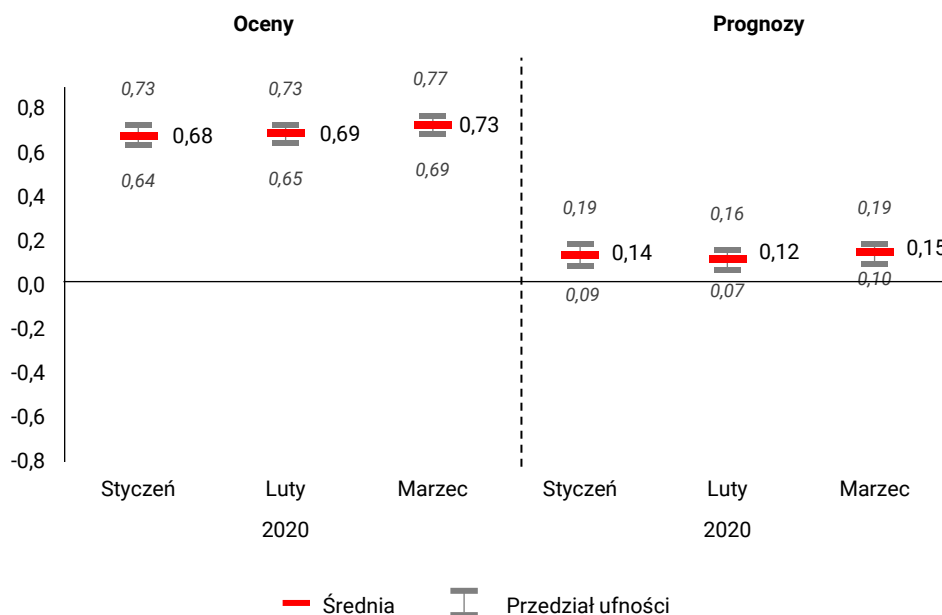


Oceny: średnie na 5-punktowej skali od -2 (bardzo zła) do +2 (bardzo dobra). Prognozy: średnie na 5-punktowej skali od -2 (zdecydowane pogorszenie) do +2 (zdecydowana poprawa)

POZIOM ŻYCIA

Zarówno oceny, jak i prognozy dotyczące **poziomu życia respondentów i ich rodzin** w pierwszym kwartale były bardzo stabilne i zmieniały się jedynie w niewielkim stopniu. W postrzeganiu poziomu życia wyraźnie silniej artykułowane były oceny pozytywne niż negatywne. Wskaźniki prognoz poziomu życia, podobnie jak w poprzednich kwartałach, kształtowały się na niższym poziomie niż oceny sytuacji bieżącej, co należy tłumaczyć jej wysokimi ocenami. Zaznaczyć jednak należy, że przyjmowały one również wartości dodatnie, co oznacza, że przewidywania dotyczące poprawy jakości życia wyrażane były mocniej niż obawy związane z pogorszeniem położenia.

RYS. 3. Poziom życia respondentów i ich rodzin



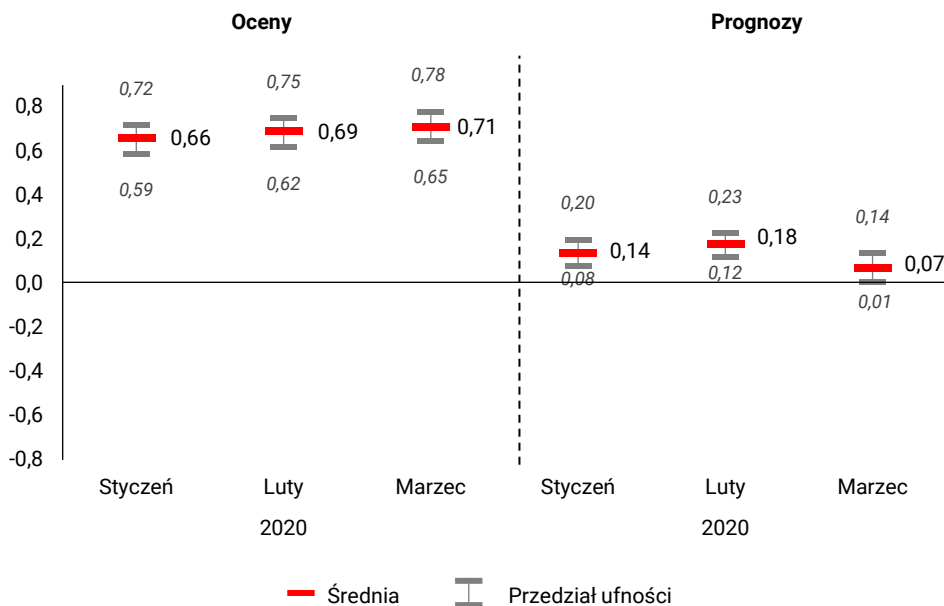
Oceny: średnie na 5-punktowej skali od -2 (bardzo zła) do +2 (bardzo dobra). Prognozy: średnie na 5-punktowej skali od -2 (zdecydowane pogorszenie) do +2 (zdecydowana poprawa)

SYTUACJA W ZAKŁADACH PRACY

Oceny **sytuacji w zakładach pracy** w pierwszym kwartale utrzymywały się na stabilnym, wysokim poziomie. Zdecydowanie silniej wyrażane były oceny pozytywne niż negatywne. Z kolei prognozy dotyczące kondycji zakładów pracy w ciągu najbliższego roku w styczniu i lutym kształtowały się na bardzo zbliżonym poziomie, natomiast w marcu uległy pogorszeniu. Przez cały kwartał przyjmowały jednak wartości dodatnie, co oznacza, że optymizm artykułowany był mocniej niż pesymizm. Wskaźniki przewidywań – tak jak w przypadku innych wymiarów relatywnie dobrze ocenianych, takich jak stan gospodarki czy poziom życia – były niższe niż średnie ocen bieżących.

RYS. 4. Sytuacja w zakładach pracy respondentów

ODPOWIEDZI OSÓB AKTYWNYCH ZAWODOWO



Oceny: średnie na 5-punktowej skali od -2 (bardzo zła) do +2 (bardzo dobra). Prognozy: średnie na 5-punktowej skali od -2 (zdecydowane pogorszenie) do +2 (zdecydowana poprawa)

Interpretując wskaźniki nastrojów społecznych zarejestrowanych w pierwszym kwartale, zaznaczyć należy, że badanie marcowe realizowane było w pierwszej połowie miesiąca, już po pojawieniu się w Polsce zachorowań na COVID-19, ale jeszcze przed ogłoszeniem stanu epidemii. Wówczas wiele mówiło się o konsekwencjach zdrowotnych, wydolności systemu opieki medycznej w kontekście rozprzestrzeniania się koronawirusa SARS-CoV-2, mniej o skutkach gospodarczych związanych z ograniczaniem działalności wielu firm.

Po lutowym nieznacznym pogorszeniu ocen sytuacji politycznej w pierwszej połowie marca zanotowaliśmy ich poprawę, co prawdopodobnie można wiązać z niemal jednogłosem przyjęciem przez parlament ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. Warto jednak zaznaczyć, że przez cały pierwszy kwartał – nawet w marcu nieznacznie – podobnie jak w poprzednich miesiącach oceny negatywne jakości życia politycznego w Polsce były silniej artykułowane niż pozytywne.

W podobnym kierunku w pierwszym kwartale zmieniało się postrzeganie stanu gospodarki, przy czym podkreślić należy, że przez cały kwartał zadowolenie z sytuacji gospodarczej było mocniej wyrażane niż niezadowolenie.

Tradycyjnie lepsze były oceny dotyczące sfery prywatnej niż publicznej. Na stabilnym wysokim poziomie przez cały pierwszy kwartał kształtowały się oceny poziomu życia respondentów i ich rodzin oraz kondycji zakładów pracy.

Przewidywania dotyczące stanu gospodarki oraz poziomu życia w pierwszym kwartale tego roku praktycznie się nie zmieniały i silniej artykułowany był w nich optymizm niż pesymizm. Również mocniej wyrażany był optymizm w prognozach dotyczących sytuacji w zakładach pracy, jednak w marcu zarejestrowaliśmy wzrost pesymizmu. W styczniu i lutym większe były obawy związane z pogorszeniem sytuacji politycznej, w pierwszej połowie marca nastąpiła natomiast poprawa i przekonanie o polepszeniu jakości życia politycznego w kraju było trochę silniej artykułowane niż obawy związane z jej pogorszeniem.

Opracowała

Małgorzata Omyła-Rudzka